

ДОДАТОК I

**Каскад жорстокості:
Аналіз тактики російських
подвійних ударів в Україні**

**Верифіковані російські подвійні
удари в Україні (24 лютого 2022
року – 31 серпня 2024 року)**

Верифіковані випадки російських подвійних ударів в Україні

(24 лютого, 2022 – 31 серпня, 2024)

№	ДАТА	МІСЦЕ	ОБСТАВИНИ	ОРІЄНТОВНА КІЛЬКІСТЬ ЖЕРТВ	ЙМОВІРНО ЗАСТОСОВАНА ЗБРОЯ
1	1 березня 2022 року	Харків	Будівля Харківської обласної державної адміністрації була атакована двома крилатими ракетами: перша ракета впала на площу перед будівлею о 8:01 ранку, а через 12 хвилин друга ракета влучила в дах будівлі.	44 загиблих, 15 поранених	ЗМ54-1 Або 9М727 / 9М728 / 9М729
2	17 березня 2022 року	Харків	Близько 13:00 російські війська обстріляли Барабашово, найбільший ринок України, реактивними снарядами, випущеними з РСЗВ «Град». Поки пожежники гасили полум'я, приблизно о 14:40 відбувся другий обстріл, в результаті якого загинув один пожежник і щонайменше один отримав поранення.	1 загиблий, 1 поранений	Реактивна артилерія
3	18 березня 2022 року	Наталівка, Запорізька область	Близько 8:00 ранку російська реактивна артилерія обстріляла військовий полігон, а також прилеглі завод і кар'єр у селі Наталівка. Через кілька годин, коли команда пожежників гасила полум'я, що виникло, вони потрапили під повторний обстріл. В результаті загинуло дев'ять осіб, у тому числі один рятувальник. Ще п'ятеро рятувальників отримали поранення.	9 загиблих, 22 поранених	Реактивна артилерія
4	10 квітня 2022 року	Дніпро	Близько 10:00 ранку російська ракета влучила в аеропорт міста Дніпро. Другий удар стався близько 12:00, в результаті якого було поранено шістьох працівників ДСНС, які реагували на події в аеропорту. Один з них помер від отриманих травм через 11 місяців.	1 загиблий, 5 поранених	Ракети невстановленого типу
5	14 серпня 2022 року	Білицьке, Донецька область	У другій половині дня російські війська обстріляли склад у Білицькому. Коли пожежники прибули, щоб загасити вогонь, склад був атакований повторно. Один пожежник отримав	1 загиблий, 2 поранених	Ствольна артилерія

			поранення, а інший помер у лікарні від отриманих травм.		
6	11 жовтня 2022 року	Ладизин, Вінницька область	Близько 7:40 ранку два безпілотники Шахед-136/131 завдали першого удару по Ладизинській електростанції. Другий удар безпілотника стався близько 11:35 ранку, в результаті чого було поранено шістьох осіб.	6 поранених	Шахед-136/131
7	23 лютого 2023 року	Дворічна, Харківська область	Приблизно о 10:00 ранку російські війська розпочали атаку на село Дворічна, серйозно пошкодивши будівлю адміністрації селищної ради та вбивши двох осіб. Як тільки прибули рятувальники та розпочали роботу, російські сили знову завдали артилерійського удару.	2 загиблих, 2 поранених	Ствольна артилерія
8	27 лютого 2023 року	Хмельницький	Близько 2:00 ночі безпілотник «Шахед» атакував військову базу в Хмельницькому. Після першого удару на місце події прибули пожежники та медики, другий удар через 35 хвилин призвів до загибелі двох пожежників і поранення ще трьох. О 3:12 ранку третій безпілотник типу «Шахед» влучив у базу, але цього разу жертв не було.	2 загиблих, 3 поранених	Шахед-136/131
9	Березень 2023 року	Іванівка, Херсонська область	Під час ліквідації наслідків обстрілу пожежники потрапили під повторний удар. У результаті двох пожежників було поранено.	2 поранених	Невстановлено
10	10 червня 2023 року	Великий Бурлук, Харківська область	Близько 2:30 ночі внаслідок удару безпілотника виникла пожежа у двоповерховій будівлі. Коли прибули пожежники, приблизно через годину вони потрапили під повторний удар. В результаті нападу один пожежник загинув, а інший отримав поранення.	1 загиблий, 1 поранений	Безпілотник невстановленого типу

11	21 липня 2023 року	Павлівка, Одеська область	Дві російські ракети «Калібр 3М54-1» влучили в зерносховище в селі Павлівка близько 4:30 ранку. Після атаки на місце прибули працівники зерносховища та пожежники. За годину ще одна ракета 3М54-1 влучила в підприємство, поранивши двох працівників зерносховища та пошкодивши дві пожежні машини.	2 поранили	3М54-1
12	3 серпня 2023 року	Херсон	Близько 6:40 ранку російська артилерія обстріляла центр Херсона, пошкодивши тролейбус і церкву. Троє місцевих мешканців отримали поранення. Пізніше, близько 7:50 ранку, цей район був обстріляний знову. Четверо пожежників, які працювали на місці обстрілу, отримали поранення.	7 поранили	Ствольна артилерія
13	7 серпня 2023 року	Покровськ, Донецька область	Російська крилата ракета влучила в житловий будинок у центрі Покровська о 19:15, в результаті чого загинули і були поранені цивільні. Майже через 40 хвилин друга ракета влучила в закритий готель поруч із пошкодженим житловим будинком, в результаті чого загинули і отримали поранення ще більше місцевих жителів і співробітників служб швидкого реагування.	10 загиблих, 93 поранили	9М727 / 9М728 / 9М729
14	7 серпня 2023 року	Кругляківка, Харківська область	Приблизно о 19:45 село Кругляківка було атаковане чотирма авіабомбами. Коли на місце події прибули пожежники та співробітники поліції, місцевість знову зазнала обстрілу касетними боеприпасами. В результаті нападу були поранені двоє пожежників і двоє поліцейських.	3 загиблих, 9 поранили	Реактивна артилерія
15	13 жовтня 2023 року	Нікополь, Дніпропетровська область	Близько 12:00 російські війська обстріляли Нікополь з артилерії, в результаті чого загорівся автобус. Коли пожежники прибули на місце події, вони потрапили під повторний обстріл. Двоє рятувальників отримали	2 поранили	Ствольна артилерія

			поранення, також було пошкоджено їхню машину.		
16	15 листопада 2023 року	Зарічне, Запорізька область	Близько 9:50 ранку дві крилаті ракети влучили в будівлю школи в селі Зарічне з інтервалом у кілька хвилин. Близько 10:18 ранку відбувся третій удар, в результаті якого загинули двоє пожежників і ще троє отримали поранення. Загалом було поранено щонайменше семеро людей.	2 загиблих, 7 поранених	9M727 / 9M728 / 9M729
17	15 березня 2024 року	Одеса	Об 11:04 ранку ракета 9M723 влучила в будівлю санаторію, де була розквартирована військова частина. Через сімнадцять хвилин, коли на місце події прибули служби швидкого реагування та військові, в будівлю влучила друга ракета. В результаті другого удару загинули двоє пожежників, двоє поліцейських і медик.	21 загиблих, 75 поранених	9M723
18	23 березня 2024 року	Харків	Близько 1:00 ночі безпілотник «Шахед» влучив у будівлю санаторію в Харкові, що спричинило пожежу, але без жертв. На місце події прибули пожежники та поліцейські. Приблизно о 1:50 другий безпілотник атакував ту саму локацію, в результаті чого поранені двоє пожежників, поліцейський і 19-річний хлопець. Пізніше третій безпілотник влучив у житловий будинок неподалік, але обійшлося без жертв.	4 поранених	Шахед-131/136
19	4 квітня 2024 року	Харків	Близько 1:00 ночі два безпілотники з невеликим інтервалом завдали удару по житловому району, поранивши цивільну особу. Через пів години третій безпілотник влучив у місце, де припаркували свої машини пожежники, які прибули на місце події. Троє пожежників і співробітник поліції згодом померли в лікарні. Крім того, поранень зазнали пожежник, медсестра і двоє журналістів.	4 загиблих, 5 поранених	Шахед-131/136

20	5 квітня 2024 року	Запоріжжя	Дві ракети влучили в завод з виробництва двигунів у Запоріжжі. Приблизно через півтори години ще дві ракети влучили в те саме місце з інтервалом в одну хвилину. Двоє журналістів, які документували наслідки першого удару, були поранені під час другого удару.	4 загиблих, 19 поранених	Ракети невідомого типу
21	10 квітня 2024 року	Чорноморськ, Одеська область	Близько 18:19 ракета 9М723 влучила в залізничний міст і автозаправну станцію в Чорноморську. Наступний удар стався через 11 хвилин. Загалом загинуло шість осіб, серед них бойовий медик, який загинув під час другого удару, надаючи першу медичну допомогу пораненим цивільним особам.	6 загиблих, 16 поранених	9М723
22	25 квітня 2024 року	Антонівка, Херсонська область	Російським безпілотником було здійснено напад на житловий район в Антонівці, поблизу Херсона. Коли пожежники прибули на місце події, другий безпілотник завдав удару по тому ж району. В результаті поранення отримали пожежник і місцевий житель, а також було пошкоджено пожежну машину.	2 поранених	Безпілотник невідомого типу
23	3 травня 2024 року	Чугуїв, Харківська область	Дві ракети з касетними боєголовками влучили в район залізничного вокзалу в Чугуєві близько 11:37 ранку, поранивши трьох людей. Через п'ятдесят хвилин дві ракети, випущені з комплексу С-300, влучили в той самий район.	3 поранених	5В55 / 48Н6
24	19 травня 2024 року	Черкаська Лозова, Харківська область	Об 11:03 ранку ракета влучила в територію бази відпочинку, в результаті чого загинуло п'ятеро цивільних осіб, а щонайменше п'ятеро отримали поранення. Об 11:21 друга ракета влучила приблизно за 40 метрів від місця першого удару. Чотири людини загинули, а кількість поранених зросла до 26. Серед поранених – поліцейський і медичний працівник, які надавали	9 загиблих, 26 поранених	9М723

			допомогу пораненим після першого удару.		
25	24 червня 2024 року	Дружківка, Донецька область	Близько 11:45 та 12:15 дві ракети 9M723 влучили в район водонасосної станції в Дружківці. Постраждали троє цивільних осіб.	3 поранених	9M723
26	24 червня 2024 року	Покровськ, Донецька область	Об 11:58 ранку ракета 9M723 влучила в житловий район, що призвело до загибелі та поранень серед місцевих мешканців. Коли поліція прибула на місце події, наступна ракета влучила в будівлю залізничної інфраструктури за кілька десятків метрів від місця першого удару. Другий удар призвів до збільшення кількості поранених, зокрема трьох поліцейських, які реагували на першу атаку.	5 загиблих, 48 поранених	9M723
27	26 червня 2024 року	Херсон	Російський безпілотною атакував рятувальників, які гасили пожежу в гаражах після попереднього російського удару. Внаслідок інциденту двоє пожежників отримали поранення.	2 поранених	Боєприпаси, скинуті безпілотною
28	29 червня 2024 року	Вільнянськ, Запорізька область	Дві ракети 9M723 влучили в залізничний вокзал у місті Вільнянськ між 17:39 та 17:51. Внаслідок нападу вісім осіб загинули та 38 отримали поранення.	8 загиблих, 38 поранених	9M723
29	2 липня 2024 року	Херсон	Вночі російська артилерія обстріляла центр Херсона, пошкодивши житлові будинки, навчальні заклади та лікарню. Коли пожежники прибули на місце інциденту, російські війська здійснили повторний обстріл цього району.	Постраждалих немає	Реактивна артилерія
30	6 липня 2024 року	Нікополь, Дніпропетровська область	Увечері 6 липня російська армія атакувала Нікополь, внаслідок чого спалахнула пожежа в житловому будинку. Пожежники, які прибули на місце, потрапили під повторний удар. Серед них постраждалих немає, проте в результаті нападу були пошкоджені дві пожежні машини.	Постраждалих немає	Невстановлено

31	11 липня 2024 року	Херсон	Російські війська обстріляли Херсон з танка, внаслідок чого були пошкоджені житлові будинки. На місце події прибули співробітники поліції, пожежники та працівники комунальних служб. У цей момент російські безпілотники скинули вибухівку. В результаті нападу поранення отримали двоє поліцейських, пожежник, працівник пресслужби місцевої адміністрації та ще одна цивільна особа. Також було пошкоджено пожежну машину.	5 поранених	Боєприпаси, скинуті безпілотником
32	11 липня 2024 року	Станіслав, Херсонська область	Вночі російська артилерія обстріляла ферму в селі Станіслав. Загорілися зернові склади. Пожежники кілька годин гасили полум'я, але під час ліквідації наслідків обстрілу на них здійснили напад безпілотником. В результаті атаки пожежна машина зазнала значних пошкоджень.	Постраждалих немає	FPV безпілотник
33	13 липня 2024 року	Буди, Харківська область	Близько 15:40 ракета поцілила у військову техніку на платформах, розташовану на залізничній станції. Згодом російські Telegram-канали опублікували відео удару, на якому видно процес наведення ракети в реальному часі, а також прибуття пожежників на місце обстрілу. Через пів години в ту ж саму ділянку влучила ще одна ракета, що призвело до загибелі керівника місцевого відділу ДСНС і співробітника поліції. Крім того, щонайменше 25 людей отримали поранення.	2 загиблих, 25 поранених	9M723
34	24 липня 2024 року	Харків	Близько 12:00 дві балістичні ракети 9M723 влучили в Харківський бронетанковий завод. Приблизно через годину ще одна балістична ракета з касетною боєголовкою влучила в завод і прилеглу територію. За попередніми даними, ніхто з тих, хто реагував на ці напади, не загинув і не був	6 поранених	9M723

			<p>поранений, оскільки вони або евакуювалися з приміщень, або заздалегідь знайшли укриття. Однак внаслідок обстрілів кілька цивільних осіб, які перебували неподалік, зазнали поранень осколками в результаті вибухів.</p>		
35	14 серпня 2024 року	Станіслав, Херсонська область	<p>Близько 17:00 російські війська здійснили напад на село Станіслав. Коли пожежники ліквідували наслідки обстрілу, на них було здійснено напад безпілотником. Четверо рятувальників отримали поранення. Крім того, було пошкоджено пожежну машину.</p>	4 поранених	Боєприпаси, скинуті безпілотником
36	16 серпня 2024 року	Антонівка, Херсонська область	<p>Російські війська атакували школу в селі Антонівка, поранивши одну жінку. Коли пожежники прибули на гасіння полум'я, то потрапили під другий удар. Було пошкоджено пожежну машину.</p>	1 поранений	Невстановлено

* Пожежна машина, пошкоджена в результаті атаки безпілотною у Хмельницькому
Джерело: ДСНС України

Подвійні удари – це тактика завдання ударів, яка набула поширення в сучасних війнах, а зокрема під час агресії Росії проти України. Перший удар може бути спрямований на цивільний об'єкт або на військову ціль, а другий, що йде слідом за першим через декілька хвилин чи годин, націлений на рятувальників, медиків та інших осіб, які надають допомогу постраждалим після першого удару. Таким чином, ці атаки викликають паніку і посилюють страждання серед цивільного населення та призводять до зростання кількості жертв.

У співпраці з організацією The White Helmets («Білі Шоломи»), яка надає гуманітарну допомогу в Сирії з 2014 року та має досвід роботи в умовах подібних атак, команда Truth Hounds підтвердила тісний зв'язок між тактикою подвійних ударів, що застосовується росіянами в Сирії та Україні.